

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหรือการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย ได้เริ่มมาตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ. 2440 และมีการปรับปรุงเรื่อยมาจนกระทั่ง ในปี พ.ศ. 2537 คณะรัฐมนตรีได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในราชกิจจานุเบกษา ทำให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 และมีผลทำให้สภาตำบลที่มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน 3 ปี ย้อนหลัง ติดต่อกันเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ได้รับการยกฐานะเป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่เรียกว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)” (กรมการปกครอง. 2538 : 14) ซึ่งเป็นหน่วยการปกครอง ที่เป็นรากฐานของประเทศที่ใกล้ชิดกับประชาชน ให้มีความสำคัญกับการกระจายอำนาจการปกครอง เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามแนวคิดที่ว่าภูมิปัญญาของท้องถิ่น พลังของท้องถิ่น คือ พลังแผ่นดินที่จะช่วยเสริมสร้างแผ่นดินให้มั่นคง ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบล จึงมีอิสระในการ กำหนดนโยบาย การตัดสินใจในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และด้านสาธารณสุข ที่เอื้อต่อการ พัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ จากการศึกษาการปฏิบัติงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ผ่านมา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่เข้าใจหรือชัดเจนในบทบาทของตนเองเท่าที่ควร ไม่ทราบ นโยบายและแนวทางพัฒนาจากหน่วยเหนือ ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ขาดแผนพัฒนา จึงทำให้ขาดข้อมูลจากประชาชนที่จะใช้ในการวางแผนแก้ปัญหา ไม่สามารถเข้าไปมีบทบาท ในการแก้ปัญหาของชุมชนอย่างชัดเจน ยังคงมองปัญหาของชุมชนอยู่ในวงจำกัดและขาดฐานข้อมูล ในการประมาณการใช้งบประมาณการใช้จ่าย จึงเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นสำคัญ ในส่วนของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ยังไม่เข้าใจหลักการพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงมุ่งสร้างโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการดูแลผลประโยชน์ของประชาชน (ประมวล รุจนเสรี. 2541 : 17) ทำให้ภาพลักษณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลในสายตาของประชาชน ถูกมองว่า ไม่มีคุณภาพ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ดีเท่าที่ควร ในขณะที่ การถ่ายโอนภารกิจและการกระจายอำนาจการตัดสินใจกลับมีทิศทางเพิ่มขึ้น ตามมาตราที่ 30 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดแผนงานและระบุเป้า ที่จะกระจายอำนาจด้านการคลังให้แก่องค์กรท้องถิ่น มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 35 ในปี พ.ศ. 2549 งบประมาณเหล่านี้มีความสำคัญยิ่งต่อการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน

จากบทบาทหน้าที่และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงจำเป็นที่จะต้องมีการหาแนวทางพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลให้สามารถตอบสนองต่อปัญหา และความต้องการของชุมชนได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นผู้ศึกษาในฐานะประชาชนได้พิจารณาเห็นความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงสนใจศึกษาว่าประชาชนผู้อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับบริการด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ถูกต้องตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหรือไม่อย่างไร มีสิ่งใดที่องค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลสนองตอบตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญได้อย่างแท้จริง

ซึ่งการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของประชาชน จึงเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากประชาชนโดยตรง และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการบริหารจัดการงานขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด และองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่บริหารจัดการคล้ายคลึงกัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในตำบลลาดชิด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของประชาชน โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คื ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 349 คน โดยใช้หลักการคำนวณของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 23)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล มุ่งเน้นในด้านการวางแผน ด้านงบประมาณ ด้านการบริการ และด้านบุคลากร

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คื ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

2. ตัวแปรตาม คื ความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านงบประมาณ ด้านการบริการ และด้านบุคลากร

3. ขอบเขตด้านสถานที่

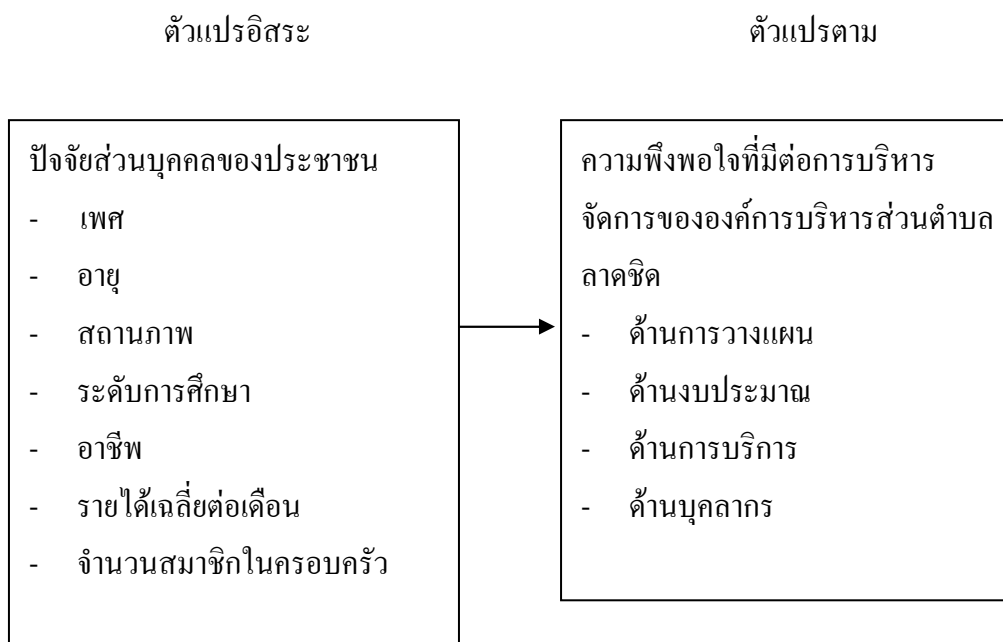
การศึกษาวิจัยค้างนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอดักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษาวิจัยค้างนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน มีนาคม - เมษายน พ.ศ. 2551

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การกำหนดกรอบแนวคิดในการทำวิจัยค้างนี้ได้ศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎี จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยไว้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ปัจจัยด้านสถานภาพและลักษณะส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการที่องค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด จัดให้มีการวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการและการควบคุมคุณภาพ เพื่อให้แผนงานและโครงการต่าง ๆ ได้ดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์ ที่ได้กำหนดไว้

ความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี หรือทัศนคติที่ดี ที่ชอบพอใจ หรือประทับใจในสิ่งที่เกิดขึ้นกับประชาชนผู้มารับบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด ต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านงบประมาณ ด้านการบริการ และด้านบุคลากร โดยวัดเป็นระดับความพึงพอใจแบบมาตราส่วนระดับจาก ความพึงพอใจน้อยถึงความพึงพอใจมากที่สุด

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด

ด้านการวางแผน หมายถึง การกำหนดทิศทางขององค์กรพร้อมทั้งเป้าหมายและแผนงานต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า

ด้านงบประมาณ หมายถึง การบริหารงบประมาณเป็นไปอย่างถูกต้อง โปร่งใสตรวจสอบได้

ด้านการบริการ หมายถึง ความสามารถในการบริการประชาชนให้ได้รับความสะดวกรวดเร็วเพียงพอทั่วถึง ถูกต้องเหมาะสม เป็นธรรม และสม่ำเสมอ

ด้านบุคลากร หมายถึง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด มีความพร้อมที่จะให้บริการประชาชน

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนต่างกันมีความพึงพอใจที่มีต่อการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิดแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด
2. ทำให้ทราบถึงการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลลาดชิด อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ ต่อไป